

## **Európa újragondolása**

### **Európai modernitás és a világ**

Bóka Éva, PhD, dr. habil, címzetes egyetemi docens, az Európa újragondolása doktori műhely kutatási vezetője

#### **A kurzus leírása:**

Az Európa újragondolása kurzus 2014-ben az európai modernitás és a világ témával foglalkozik.

A 19-20. században a világnak a modernizáció (a kapitalizmus elterjedése) jelenségét és kihívását kellett értelmeznie, mely az európai és a többi civilizációhoz tartozó országok közötti kapcsolatok közös terméke volt európai/nyugati hajtóerővel. Az európai modernitás által létrehozott gazdaság- és társadalomszervező értékek és problémák a történelem során kihívást jelentettek a nem európai országok és civilizációk társadalomszervező értékrendje számára a kolonizáció és a gyarmatosítás korában. Az általuk adott válaszok az emberiség közös civilizációs folyamatát gazdagították, mivel az európai értékrendet a saját civilizációs állam- és társadalomszervező értékrendjük alapján vizsgálták. Ennek eredményeként rámutattak európai hibákra is. Elemezték, hogy számukra mi elfogadható, és mi nem az európai civilizáció gazdaság- és társadalomszervező értékrendjéből. Alternatívákat javasoltak a kapitalizmus gazdaság- és társadalomszervezése számára. Mindez végül is az európai gyarmatosító expanzió és az ahhoz kapcsolódó gazdaság- és társadalomszervezés fokozatos visszaszorításához, és az európai értékrend szükségszerű megújulásához vezetett a második világháború után az ENSZ létrehozásával, az európai integráció elindulásával és az Európai Unió létrejöttével. Ebben az értelemben a második világháború utáni időszak is egy gazdaság- és társadalomszervező modernizációnak tekinthető, egy kísérlet az előző modernizációs korszak reformjára.

A kurzus tömbösített előadásokra, és az előadásokba beépített hallgatói kiselőadásokra épül. A modernizáció eszméjének a világrendszer alakításában játszott szerepét vizsgálja történelmi perspektívában a 19-21. században. Egy hosszú történelmi periódust vizsgál az állam- és a nemzetközi szervezés gazdasági és politikai vonatkozásában. A középpontban Európa (EU), az Amerikai Egyesült Államok, Törökország, valamint Kína, Japán, Dél-Korea és Szingapúr modernizációjának a kérdése áll egymással szoros kölcsönhatásban. Tárgyalásra

kerül továbbá az új regionalizmus jelensége (EU, ASEAN, ASEM, SAARC, MERCOSUR és NAFTA), továbbá az ENSZ megreformálásának alternatívái.

A kurzus során a hallgatók megismerkedhetnek az állam- és a nemzetközi rendszer reformját szorgalmazó olyan neves európai gondolkodókkal mint például Erasmus, Grotius, Locke, Kant, Tocqueville, Rougemont, Schuman, Monnet és Spinelli. Az amerikai politikai gondolkodók közül Hamilton, Jefferson, Lincoln és Rooseveltnézetei kerülnek bemutatásra. A hallgatók megismerkedhetnek továbbá azzal is, hogy milyen válaszokat adtak és milyen alternatívákat javasoltak a nyugati modernitás kihívására például India, Kína, Japán, Szingapúr és Törökország neves gondolkodói — közöttük Mohandasz Karamcsand Gandhi, Rabindranath Tagore, Dzsaváharlál Nehru, Kang Youwei, Szun Jat-szen, Teng Hsziaoping, Fukuzawa Yukichi, Lee Kuan Yew, és Mustafa Kemal Atatürk.

A fenti ismeretanyag és az arról való gondolkodás elősegíti egyrészt azt, hogy a hallgatók megtalálják a helyüket az európai és a világpolitikában a békés közösségszervezés irányában. Másrészt azt, hogy képesek legyenek megfogalmazni a modernizáció és alternatívák dilemmáit illető állásfoglalásukat.

A jegy megszerzésének feltétele: órai szereplés, kiselőadás tartása és szemináriumi dolgozat írása.

### **Program**

1. Bevezető: a modernizáció értelmezése
2. Az európai modernitás történelmi perspektívában
3. Az európai integráció mint modernizáció
4. Az Amerikai Egyesült Államok modernitása
5. Törökország és a modernizáció
6. Kínai modernitás (Európai modernizáció és Kína)
7. Japán modernitás
8. Modernizáció és Dél-Korea
9. Modernizáció és Szingapúr (konfuciánus kapitalizmus)
10. Az új regionalizmus jelensége
11. Az ENSZ reformja
12. Konklúziók: Modernizáció és alternatívák a jövő számára (egy világ békeszövetség alternatívája)

### **Ajánlott irodalom**

**E-Reader** (collection of texts and documents), <http://dialogueassociation.uni-corvinus.hu/index.php?id=47644>

Bóka Éva (2010): *Európa és Ázsia. Modernizáció és globalizáció (Európa, India, Kína, Japán és Szingapúr)*. Grotius könyvek 4., Veszprém

Bóka Éva (szerk.) – Dani Ákos – Domonkos Endre – Folk György – Lukács József – Pálfiné Sipőcz Rita (2012): *Európa és a világ (Europe and the World)* Grotius Könyvtár 7., Veszprém

Bóka Éva (2001): *Az európai egység gondolat fejlődéstörténete*. Napvilág, Budapest

Bóka Éva (2008): *Az európai integráció. Elméletek történelmi perspektívában*. Corvina Kiadó, Budapest

Bóka Éva (2009): The Europe-China Dialogue in a Historical Perspective. Grotius E-könyvtár, 2009. *Grotius* The Journal of the Institute of International Studies of the Corvinus University of Budapest, <http://www.grotius.hu/publ/displ.asp?id=FDWKZS>

Bóka Éva (2009): Az EU-modell és a nemzetközi kapcsolatok (The EU-model and the international relations). *Európai Tükör*, 14. 2009. 5. 16-28. On-line elérhetőség: <http://www.kum.hu/NR/rdonlyres/FC8E7383-D02E-40C6-8A6F-8C41796999D9/0/EUtukor2009majus.pdf>

Bóka Éva (2010): Az EU-modell és egy ázsiai integráció dilemmája. *Európai Tükör*, 15. 2010. 2. 53-67. On-line elérhetőség: [http://www.kum.hu/NR/rdonlyres/44435098-6C92-4821-BE18-00C263386E43/0/Europai\\_Tukor\\_2010\\_02.pdf](http://www.kum.hu/NR/rdonlyres/44435098-6C92-4821-BE18-00C263386E43/0/Europai_Tukor_2010_02.pdf)

Bóka Éva (2010): Europe in Search of Unity in Diversity. Can Personalist Federalism and Multilevelism Manage Diversity? *ISES füzetek*, 14. Társadalomtudományok és Európa-tanulmányok Intézete, Szombathely-Kőszeg, 2010. 64 oldal. On-line elérhetőség: [http://www.ises.hu/webimages/\\_va\\_B\\_ka\\_Europe\\_in\\_Search\\_of\\_Unity\\_in\\_Diversity.pdf](http://www.ises.hu/webimages/_va_B_ka_Europe_in_Search_of_Unity_in_Diversity.pdf)

Bóka Éva (2011): *Az európai föderalizmus alternatívája Közép-Európában, 1849-1945*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest

Bóka Éva: Búcsú a föderalizmustól? In: Bóka Éva (szerk.), Czékus Bálint, Dani Ákos, Pálfiné Sipőcz Rita, Szijártó Norbert, Vass Ágnes: *Az EU: problémák és alternatívák* (2013), Grotius E-Könyvtár 61, <http://www.grotius.hu/publ/displ.asp?id=HRMOMK>

További tájékoztató a hallgatók számára a honlapomon itt található:

<http://www.eva-boka.name>

**Az Európa újragondolása doktori műhely honlapja** itt található:

<http://portal.uni-corvinus.hu/index.php?id=29378>